

ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТ

УДК 657.4

*Візіренко С.В.,
канд. екон. наук, доц. кафедри обліку і оподаткування,
Пелехун І.І.,
Запорізький національний технічний університет*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ТА КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНИХ РОБІТ

Постановка проблеми. У господарській діяльності підприємство несе витрати, які пов'язані з цією діяльністю. Більша частина витрат здійснюється у зв'язку з операційною діяльністю підприємства, тобто діяльністю, яка приносить прибуток підприємству. Застосування методу обліку витрат диктується економічною доцільністю при прийнятті управлінських рішень стосовно формування доходів і витрат та одночасно пошуку шляхів покращення фінансового результату виробництва. Правильність та повнота визначення собівартості будівельно-монтажних робіт суттєво впливає на фінансовий результат та на базу обкладення податком на прибуток. Тому з метою правильного визначення собівартості будівельно-монтажних робіт в обліковій політиці необхідно визначити особливості та характер виробничого процесу підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми обліку витрат та калькулювання собівартості продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства розглядаються в працях як вітчизняних, так і зарубіжних економістів: І. А. Белоусової, М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, С. Ф. Голова, Т. Маренич, В. В. Сопко, Г. Г. Кірейцева, В. Б. Моссаковського, А. Апчерча, К. Друрі, Е. Аткинсона та ін. Проте, незважаючи на вагомий напруження вчених, питання щодо організації обліку витрат та калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт вимагають на подальше вивчення.

Постановка завдання. Мета статті - дослідження організації обліку витрат та калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт.

Виклад основного матеріалу дослідження. Будівельні роботи – це роботи з нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту. Будівельно-монтажні роботи включають всі види робіт, що проводяться при зведенні споруди (будівлі) на місці будівництва. До монтажних робіт можна віднести роботи, які виконуються із застосуванням головних деталей (монтаж залізобетонних конструкцій, силової електропроводки та ін.) [1].

Облік витрат і калькулювання собівартості виконаних будівельно-монтажних робіт ґрунтується на єдиній методологічній основі. Загальна методологічна основа у побудові обліку та обчисленні собівартості на будівельно-монтажних підприємствах необхідна для забезпечення єдності в плануванні показників, можливості їх узагальнення на рівні галузей в цілому, порівнянності собівартості будівельно-монтажних робіт на різних підприємствах, виявлення невикористаних резервів для її подальшого зниження.

Калькулювання – це обчислення собівартості одиниці продукції (робіт, послуг) за встановленою номенклатурою витрат. Організація калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт включає: розробку порядку вибору об'єктів калькулювання; переліку статей калькулювання; встановлення періодів та термінів калькулювання, розробку методики і техніки калькулювання [8].

Калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт на різних підприємствах здійснюється відповідно до П(С)БО 16 «Витрати», Методичних рекомендацій з формування собівартості будівельно-монтажних робіт та самостійно розроблених підприємством методик.

Відповідно П(С)БО 16, витрати відображаються в бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань. Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені. Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені [2].

Собівартість продукції (робіт, послуг) - це виражені в грошовій формі сукупні витрати на підготовку і випуск продукції (робіт, послуг), визначені відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» [2].

Метою ведення бухгалтерського обліку будівельно-монтажних робіт є надання повної та неупередженої інформації стосовно результатів діяльності та руху грошових коштів будівельної

організації, що використовуються для оцінки ефективності організаційно-технічних заходів, спрямованих на розвиток і вдосконалення будівельного виробництва, планово-економічних і аналітичних розрахунків, управлінського обліку та внутрішньогосподарського розрахунку в будівельній організації.

Організація бухгалтерського обліку витрат передбачає:

– застосування єдиного підходу до відображення у бухгалтерському обліку господарських операцій з урахуванням правил ведення документообігу, системи рахунків;

– типових форм первинних облікових документів, реєстрів аналітичного обліку та способів реєстрації облікової інформації, обробки та узагальнення наявної інформації на паперових або електронних носіях, затверджених керівництвом будівельної організації з урахуванням особливостей її діяльності;

– розроблення облікової номенклатури об'єктів калькулювання.

Об'єктом бухгалтерського обліку витрат з метою визначення собівартості будівельно-монтажних робіт можуть бути окремі види будівельно-монтажних робіт, окрема будівля і споруда, декілька будівель і споруд, договір підряду в цілому.

Бухгалтерський облік витрат на виконання будівельно-монтажних робіт в залежності від видів об'єктів обліку може бути організовано за замовленням відповідно до договорів підряду або методом накопичення витрат за певний період часу із застосуванням елементів нормативного методу обліку та контролю за економним і раціональним використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Основним методом обліку витрат на виконання будівельно-монтажних робіт є облік за замовленнями відповідно до договорів підряду. Облік витрат за замовленнями ведеться наростаючим підсумком до закінчення виконання договору.

Собівартість будівельно-монтажних робіт – це витрати будівельної організації, безпосередньо пов'язані з виконанням на свій ризик і власними силами будівельно-монтажних робіт за замовленням підприємств, установ, організацій та громадян. Оскільки при придбанні матеріалів поставки замовника підрядник не несе витрат за їх придбання, відповідно зазначені витрати не включаються до собівартості будівельно-монтажних робіт. Таким чином, вартість матеріалів поставки замовника не відображається у звіті 2-Б підрядника та у формі № 2 «Звіт про фінансові результати підприємства».

Фактична собівартість будівельно-монтажних робіт відображається на рахунку 23 «Виробництво». Виконані субпідрядними підприємствами роботи підлягають обліку за договірними цінами на субрахунку 2312 «Будівельно-монтажні роботи, виконані субпідрядними підприємствами» і не включаються до собівартості будівельно-монтажних робіт генпідрядника, що відображається на субрахунку 2311 «Будівельно-монтажні роботи, виконані власними силами».

До відображення всіх витрат на виробництво будівельно-монтажних робіт для кожного об'єкта калькулювання у відповідному реєстрі призначено окремий рядок [7].

Витрати по експлуатації будівельних машин і механізмів, попередньо зібрані на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати», списуються з кредиту цього рахунка за дебетом рахунка 23 і розподіляються між об'єктами будівництва пропорційно відпрацьованій на них кількості машино-змін.

Вартість послуг сторонніх підприємств враховується на підставі пред'явлених рахунків за дебетом рахунка 23 «Виробництво» [4].

Накладні витрати списуються в дебет рахунку 79 «Фінансові результати» з кредиту рахунку 92 «Адміністративні витрати».

Фактична собівартість зданих замовнику робіт і вартість матеріалів, повернутих із виробництва, відображається по кредиту рахунку 23 в кореспонденції з дебетом рахунків 201 «Сировина і матеріали», 205 «Будівельні матеріали», 70 «Доходи від реалізації» [4].

Списання собівартості зданих робіт здійснюється на підставі підписаних замовником довідки за формою КБ-3 і акту приймання виконаних підрядних робіт за формою КБ-2в.

Якщо замовник щомісячно оплачує підряднику фактично здійснені витрати, то в цьому випадку сальдо по рахунку 23 – відсутнє. Якщо будівництво об'єкта здійснюється «під ключ», витрати по здійснених будівельно-монтажних роботах будуть відображатись в складі незавершеного будівельного виробництва до здачі такого об'єкта замовнику.

Перевірка відповідних даних бухгалтерського обліку фактичним даним про залишки незавершеного виробництва здійснюється шляхом щомісячного проведення інвентаризації.

Склад витрат собівартості реалізації будівельно-монтажних робіт подано в табл. 1.

Перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості будівельно-монтажних робіт підприємство встановлює самостійно, зафіксувавши це в обліковій політиці, а також порядок організації бухгалтерського обліку.

У розпорядчому документі про облікову політику наводяться принципи, методи і процедури, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку

передбачено більш ніж один їх варіант, а також попередні оцінки, які використовуються підприємством з метою розподілу витрат між відповідними звітними періодами.

Таблиця 1

Склад формування собівартості будівельно-монтажних робіт за договором підряду

№ п/п	Склад витрат	Елементи витрат	Особливості бухгалтерського обліку
Склад формування собівартості будівельно-монтажних робіт за договором підряду			
1		Прямі матеріальні витрати	Включається вартість сировини, основних будівельних матеріалів і конструкцій, комплектуючих виробів та напівфабрикатів, тари і тарних матеріалів, паливно-мастильних матеріалів, пари, води, енергії всіх видів, запасних частин, інших допоміжних матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат і придбані у сторонніх організацій та виготовлені на допоміжних і другорядних виробництвах і використані у процесі виконання будівельно-монтажних робіт. Вартість матеріальних ресурсів включається до собівартості будівельно-монтажних робіт за одним із наведених у П(С)БО 9 «Запаси» методів оцінки їх вартості, зафіксованому підприємством у наказі про облікову політику [3].
2	Виробнича собівартість будівельно-монтажних робіт	Прямі витрати на оплату праці	Заробітна плата та інші виплати працівникам, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат. Включаються витрати на основну та додаткову заробітну плату, заохочувальні, компенсаційні та інші грошові виплати робітникам (включаючи нештатних) та лінійному персоналу (начальникам дільниць, виконавцям робіт, майстрам, механікам дільниць тощо), у разі включення їх до складу бригад, зайнятих на будівельно-монтажних роботах (включаючи розвантаження на приоб'єктному складі будівельних матеріалів, конструкцій, виробів і обладнання й переміщення їх вручну від приоб'єктного складу до робочої зони), нараховані згідно з формами і системами оплати праці, що застосовуються у будівельній організації.
3		Інші прямі витрати	Інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат
4		Змінні ЗВВ	Перелік ЗВВ наведено в п. 15 П(С)БО 16.
5		Постійні розподілені ЗВВ	Змінні загальновиробничі витрати підлягають накопиченню та подальшому розподілу між усіма видами будівельно-монтажних робіт. Розподіляють їх на підставі обраної бази розподілу.
6		Нерозподілені постійні ЗВВ	

Джерело: [5]

Облікова політика підприємства має враховувати організаційно-правову форму підприємства, галузеві особливості економічної діяльності, обсяги виробництва тощо [6].

Собівартість будівельно-монтажних робіт може бути:

– плановою, що включає витрати на виконання будівельно-монтажних робіт і визначається на підставі техніко-економічних розрахунків з використанням економічно обґрунтованих норм і нормативів затрат на здійснення будівельно-монтажних робіт (за умови нормальної потужності будівельної організації та дотримання планових термінів будівництва, раціонального та ефективного використання виробничих ресурсів та додержання вимог до якості будівництва), а також інженерних розрахунків щодо підвищення організаційно-технічного рівня будівельного виробництва внаслідок здійснення заходів щодо впровадження нової техніки та технологій, удосконалення його організації та управління, інших техніко-економічних чинників;

– фактичною, що включає фактичні витрати будівельної організації, понесені під час виконання будівельно-монтажних робіт.

Планування та бухгалтерський облік витрат, що включаються до собівартості будівельно-монтажних робіт, здійснюються за об'єктами витрат.

Об'єктом витрат можуть бути:

- окремі види будівельно-монтажних робіт;
- об'єкт будівництва;
- договір будівельного підряду.

Відповідно до об'єктів витрат розрізняють види собівартості, що представлені у табл. 2.

Класифікація витрат визначається будівельною організацією самостійно з метою отримання повної і достовірної інформації про витрати при організації планування, бухгалтерського та внутрішньогосподарського обліку, аналізу собівартості будівельно-монтажних робіт, прийняття адміністративних рішень.

Таблиця 2

Види собівартості відповідно до об'єктів витрат будівельно-монтажних підприємств

Види собівартості відповідно до об'єктів витрат будівельно-монтажних підприємств		
собівартість окремих видів будівельно-монтажних робіт	собівартість об'єкта будівництва	собівартість робіт за договором будівельного підряду
витрати будівельної організації, пов'язані з виконанням окремих видів будівельно-монтажних робіт на одному або декількох об'єктах будівництва, за одним або декількома договорами підряду на їх спорудження	прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, а також змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати, пов'язані з виконанням будівельно-монтажних робіт на конкретному об'єкті будівництва за весь період його будівництва	витрати за договором будівельного підряду

Джерело: [5]

Витрати можуть класифікуватись за ознаками, представленими у табл. 3.

Таблиця 3

Класифікація витрат будівельно-монтажних підприємств

№ п/п	Ознаки	Види витрат
1	За видами діяльності	- витрати звичайної діяльності; - витрати операційної діяльності; - витрати основної діяльності.
2	За місцем виникнення	- витрати основного виробництва; - витрати другорядного виробництва; - витрати допоміжного виробництва; - витрати за географічною ознакою.
3	За видами витрат	- за економічними елементами; - за статтями калькулювання.
4	За способом віднесення вартості витрат до собівартості будівельно-монтажних робіт	- прямі витрати; - загальновиробничі (непрямі) витрати
5	За ступенем впливу обсягу будівельно-монтажних робіт на рівень витрат	- постійні; - змінні.
6	За результативністю витрачання	- продуктивні; - непродуктивні.
7	За календарними періодами виникнення витрат	- поточні; - довгострокові; - одноразові.
8	За приналежністю до договору підряду на виконання робіт з будівництва	- витрати за договором підряду; - витрати періоду.

Джерело: [5]

Групування витрат за статтями здійснюється з метою визначення обсягів матеріальних, трудових та інших ресурсів, що включаються до виробничої собівартості робіт будівельної організації. Групування та облік витрат за статтями використовується будівельною організацією під час формування собівартості будівельно-монтажних робіт і визначення кошторисної вартості будівництва об'єкта.

На підприємстві встановлюються калькуляційні періоди та терміни складання звітних калькуляцій. Як правило, періоди калькулювання співпадають зі звітними періодами (місяць, квартал, виробничий сезон, рік). Терміни складання калькуляцій встановлюють із урахуванням строків, необхідних для узагальнення витрат звітного періоду.

Для калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт використовують реєстри аналітичного обліку - калькуляції, (картки; вільні аркуші; книги; електронні носії інформації). Для кожного об'єкта калькулювання (виробу, замовлення, групи виробів тощо) відкривають окрему калькуляцію.

Сукупність процесів збирання, обробки та видачі підсумкової обліково-економічної інформації з обліку витрат підприємства та калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт є однією з найбільш складних і важливих підсистем у загальній системі обліково-економічної інформації. Об'єктами організації обліку витрат та обліково-економічними завданнями, розв'язання яких забезпечує підсистема, є:

– облік витрат за видами діяльності підприємства;

- облік витрат за економічними елементами;
- облік витрат основного виробництва;
- калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт;
- організація роботи облікового апарату.

Вихідними даними для розрахунків є: укладені договори підряду будівельної організації; проектно-кошторисна документація на об'єкти, що споруджуються; фізичні обсяги видів робіт; виробничі норми витрат на одиницю виміру відповідних видів робіт (конструктивних елементів).

Під час здійснення розрахунків враховуються: технологічні та організаційні умови роботи будівельної організації, передбачені проектами організації будівництва і проектами виконання робіт; результати аналізу рівня витрат у минулих облікових періодах; можливості інтенсифікації та підвищення ефективності будівельного виробництва [5].

Собівартість будівельно-монтажних робіт підлягає уточненню у разі зміни протягом строку будівництва об'єкта проектних рішень, що викликає зміну фізичних обсягів цих робіт, їх вартісних показників, цін на матеріальні ресурси тощо, та у разі змін щодо оплати праці, які пов'язані зі змінами у законодавстві України.

Висновки з проведеного дослідження. Для успішного функціонування підсистеми обліку витрат необхідно створити певні передумови: науково-обґрунтоване нормування витрат виробництва та запровадити систему нормування витрат, адаптовану до обліку витрат і калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт; теоретично обґрунтовані та практично апробовані принципи та методи обліку витрат; наявність сучасної комп'ютерної техніки та кваліфікованих кадрів.

В організації обліку витрат та калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт узагальнюються методи і способи обліку витрат, що відповідають формі обліку та наявним засобам комп'ютерної техніки.

З метою правильного визначення собівартості будівельно-монтажних робіт в обліковій політиці необхідно визначити з урахуванням особливостей та характеру виробничого процесу підприємства:

- метод обліку виробничої собівартості (метод калькулювання);
- перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат, базу їх розподілу;
- перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості будівельно-монтажних робіт.

Від правильності визначення собівартості безпосередньо залежить сума нарахованих зобов'язань із ПДВ та база обкладення податком на прибуток.

Бібліографічний список

1. Будівельні і монтажні роботи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://old.advicecorp.org/blog/zakonodatelstvo/budivelni_i_montajni_roboti.
2. Витрати : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/pologhennya-standart-buhgaltersykogo-1021482.html>.
3. Запаси : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/pologhennya-standart-buhgaltersykogo-1021474.html>.
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/instrukciya-pro-zastosuvannya-1021038.html>.
5. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджені Наказом Мінрегіонбуду від 31.12.2010 № 573 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://msmeta.com.ua/file/Metoduchni%20rekomendazii.pdf>.
6. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://minfin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id=293536.
7. Особливості обліку будівельно-монтажних робіт (БМР). Облік витрат на виробництво будівельно-монтажних робіт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/vnz/reports/accountant/17489/>.
8. Островерха Р.Е. Організація обліку : [навч. посіб.] / Р.Е. Островерха. – [2-ге вид., перероб. та доп.]. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 568 с.

References

1. *Budivelni i montazhni roboty* [Building and assembling works], available at: http://old.advicecorp.org/blog/zakonodatelstvo/budivelni_i_montajni_roboti (access date October 14, 2017).
2. Ministerstvo Finansiv Ukrainy (1999), *Vytraty* [Costs], *Polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 16* [Accounting Regulation (Standard) 16], Nakaz Ministerstva Finansiv Ukrainy dated 31.12.1999 no. 318, available at: <http://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/pologhennya-standart-buhgaltersykogo-1021482.html> (access date October 14, 2017).
3. Ministerstvo Finansiv Ukrainy (1999), *Zapasy* [Stocks], *Polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 9* [Accounting Regulation (Standard) 9], Nakaz Ministerstva Finansiv Ukrainy dated 20.10.1999 no. 246, available at: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/pologhennya-standart-buhgaltersykogo-1021474.html> (access date October 20, 2017).
4. *Instruktsiia pro zastosuvannia Planu rakhunkiv bukhgalterskoho obliku aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii* [Instruction on the application of the Plan of accounts of accounting for assets, capital, commitments and business operations of enterprises and organizations], available at: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/instrukciya-pro-zastosuvannya-1021038.html> (access date October 23, 2017).
5. Ministerstvo rehionalnoho budivnytstva (2010), *Metodychni rekomendatsii z formuvannia sobivartosti budivelno-montazhnykh robit* [Methodical recommendations on the formation of the cost of construction and installation works], available at: <https://msmeta.com.ua/file/Metoduchni%20rekomendazii.pdf> (access date October 20, 2017).
6. Ministerstvo Finansiv Ukrainy (2013), *Metodychni rekomendatsii shchodo oblikovoi polityky pidpriemstva* [Methodical recommendations on enterprise accounting policy], Nakaz Ministerstva Finansiv Ukrainy dated 27.06.2013 no. 635, available at: http://minfin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id=293536 (access date October 20, 2017).
7. *Osoblyvosti obliku budivelno-montazhnykh robit (BMR). Oblik vytrat na vyrobnytstvo budivelno-montazhnykh robit* [Features of accounting of construction and installation works (CIW). Accounting for the cost of production of construction and installation works], available at: <http://osvita.ua/vnz/reports/accountant/17489/> (access date October 14, 2017).
8. Ostroverkha, R.E. (2012), *Orhanizatsiia obliku* [Organization of account], tutorial, Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine, 568 p.

Візіренко С.В., Пелехун І.І. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ТА КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНИХ РОБІТ

Мета. Дослідження організації обліку витрат та калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт.

Методика дослідження. Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань використано наступні методи наукового дослідження: діалектичний метод пізнання – при уточненні поняття калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт як економічної обліково-аналітичної категорії; аналітико-монографічний – при вивченні літературних джерел; системно-аналітичний метод – при дослідженні нормативно-правових актів з питань організації обліку витрат та калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт; методи опису, конкретизації, формалізації – при визначенні напрямів облікового відображення витрат та калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт; абстрактно-логічний метод – при узагальненні теоретичних положень, формуванні висновків та пропозицій.

Результати. Обґрунтовано потребу в єдиній методичній основі побудови обліку витрат та калькулювання собівартості виконаних будівельно-монтажних робіт. Уточнено сутність поняття «собівартість виконаних будівельно-монтажних робіт». Розглянуто та охарактеризовано методичні аспекти організації обліку витрат та калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт.

Наукова новизна. Уточнено поняття собівартості виконаних будівельно-монтажних робіт, як сукупності витрат будівельної організації, безпосередньо пов'язаних з виконанням на свій ризик і власними силами будівельно-монтажних робіт за замовленням підприємств, установ, організацій та громадян.

Практична значущість. Основні положення даного дослідження у формі пропозицій та методичних рекомендацій можуть бути використані у практиці будівельних підприємств.

Ключові слова: витрати, собівартість робіт, статті калькулювання, калькуляція, організація обліку, облікова політика, прямі матеріальні витрати, загальнопромислові витрати, планова собівартість, фактична собівартість.

Vizirenko S.V., Pelekhun I.I. ORGANIZATION OF ACCOUNT OF COSTS AND CALCULATION OF COSTS OF BUILDING AND INSTALLATION WORKS

Purpose. Investigation of the organization of cost accounting and calculation of the cost of construction and installation work.

Methodology of research. The following methods of scientific research were used to achieve the goal and to solve the problems: the dialectical method of cognition - for clarifying the concept of calculating the cost of construction and assembly works as an economic accounting and analytical category; analytical and monographic - for the study of literary sources; system-analytical method - for studying normative legal acts on the issues of organizing cost accounting

and calculating the cost of construction and installation work; methods of description, specification, formalization - for determining the directions of accounting of cost reflection and calculation of the cost of construction and installation work; abstract-logical method - for summarizing theoretical positions, forming conclusions and suggestions.

Findings. The necessity of a single methodical basis for cost accounting and calculation of the cost of completed construction and installation work was substantiated. The essence of the concept «cost of construction and installation works» was specified. The methodical aspects of the organization of cost accounting and calculation of the cost of construction and installation work were considered and described.

Originality. The concept of the cost of completed construction and installation work, as a set of costs of a construction organization, is directly related to the implementation at their own risk and on their own of construction and installation works at the request of enterprises, institutions, organizations and citizens.

Practical value. The main provisions of this study in the form of proposals and guidelines can be used in the practice of construction enterprises.

Key words: costs, cost of work, articles of calculation, costing, organization of accounting, accounting policy, direct material costs, total production costs, planned cost, actual cost.

Визиренко С.В., Пелехун И.И. ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА ЗАТРАТ И КАЛЬКУЛИРОВАНИЕ СЕБЕСТОИМОСТИ СТРОИТЕЛЬНО-МОНТАЖНЫХ РАБОТ

Цель. Исследование организации учета затрат и калькулирования себестоимости строительно-монтажных работ.

Методика исследования. Для достижения цели и решения поставленных задач использованы следующие методы научного исследования: диалектический метод познания - при уточнении понятия калькулирования себестоимости строительно-монтажных работ как экономической учетно-аналитической категории; аналитико-монографический - при изучении литературных источников; системно-аналитический метод - при исследовании нормативно-правовых актов по вопросам организации учета затрат и калькулирования себестоимости строительно-монтажных работ; методы описания, конкретизации, формализации - при определении направлений учетной отражения расходов и калькулирования себестоимости строительно-монтажных работ; абстрактно-логический метод - при обобщении теоретических положений, формировании выводов и предложений.

Результаты. Обоснована необходимость в единой методической основе построения учета затрат и калькулирования себестоимости выполненных строительно-монтажных работ. Уточнена сущность понятия «себестоимость выполненных строительно-монтажных работ». Рассмотрены и охарактеризованы методические аспекты организации учета затрат и калькулирования себестоимости строительно-монтажных работ.

Научная новизна. Уточнено понятие себестоимости выполненных строительно-монтажных работ, как совокупности расходов строительной организации, непосредственно связанных с выполнением на свой риск и собственными силами строительно-монтажных работ по заказу предприятий, учреждений, организаций и граждан.

Практическая значимость. Основные положения данного исследования в форме предложений и методических рекомендаций могут быть использованы в практике строительных предприятий.

Ключевые слова: затраты, себестоимость работ, статьи калькуляции, калькуляция, организация учета, учетная политика, прямые материальные расходы, общепроизводственные расходы, плановая себестоимость, фактическая себестоимость.